

СВОБОДА **UKRAINIAN DAILY**
 FOUNDED 1893
 Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays
 & holidays (Saturday & Monday issues combined)
 by the Ukrainian National Association, Inc.
 at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
 Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City,
 N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
 Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section
 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
 За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується
 повертати незамовлені матеріали.
 Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РЕВОЛЮЦІЯ В АРГЕНТИНІ

Вадують атмосферою „співіснування“ між совєтською диктатурою і вільним світом, яка окутала міжнародну політику останніх місяців, сколихнула вісті про революцію в Аргентині проти диктатора-президента Хуана Домінго Перона. Аргентинці загрожує велика трагедія, яка завжди наступає там, де с намагаються скасувати чи хоч би тільки обмежити невід'ємні, Богом дані права людини: життя, вільність та замигання до щастя, так ядро з'ясовані в американській Декларції Незалежності. Резиґнація Перона і його уряду, вимушена силою і рішучістю повстанців, в останній хвилині відвернула загрозу довшої громадянської війни та звільнила країну від Перонової диктатури.

Протягом останніх десяти років волелюбний аргентинський народ був предметом експериментів, що більшою або меншою мірою нагадували лихої пам'яті практику амбіційних диктаторів у таких європейських країнах, як Італія і Німеччина. Звичайно, диктатури президента Хуана Перона не можна порівнювати з диктатурою Муссоліні в Італії чи Гітлера в Німеччині, не кажучи вже про диктатуру „протектаріату“ в Кремлі. Проте, це справи не змінили, не змінилися й суті, дармащо методи і розміри можуть ступенуватися. Немає двох думок, що Перон мав диктаторські амбіції і намагався весь час їх відповідно задоволювати. Для цього він старався весь час диктаторсько використовувати в своїх цілях настрої населення, зосереджуючи чимраз більшу владу в своїх руках та чимраз більше узалежнюючи від себе та від своїх мислів тих, кого потребував для збереження й виконання своєї влади. Це, очевидно, не перешкодило, що поодинокі потягнення президента Перона могли бути корисні для країни і народу, деякі з них могли бути потрібні, хоч би й шляхетні самі собою, але вони не могли аргентинському народові заступити постійне скорочування індивідуальних та суспільних вольностей.

Президент Перон мав головну підтримку від зорганізованого й опанованого ним та його прибічниками аргентинського робітництва. Аргентинська Конфедерація Праці нараховує 6,000,000 членів. Не маючи певності щодо інших суспільних верств, зокрема щодо збройних сил, Перон намагався їх опанувати корупцією. Він сам призначав усіх військових старшин від полковника вгору, купуючи їх радами, віллами та автомобілями. Але й це не давало йому певності, про що свідчить факт, що аргентинські заголи на провінції мали дуже обмежене озброєння і майже цілком не діставали амуніції.

Перший більший виступ проти Перона стався у зв'язку з вуличними демонстраціями на вулицях Буенос Айрес, в середині червня цього року. Вже тоді проти Перона виступили деякі частини авіації і флоту. Але виступ був здушений, Перон спочатку обіцяв полетіти, потім роздумався і ще більше загострив режим. Минулої п'ятниці, 16-го вересня, відбулася нова революція з участю частин армії, авіації і флоту. Три дні Перон мовчав, та коли повстанцям пощастило захопити два важливі порти і одну провінцію, тоді швидко відвів війнари із своїм урядом, проголосив виможе положення в країні, а генеральний секретар Конфедерації Праці виступив із закликом до робітництва, вимагаючи їхнього „життя для Перона“ та закликаючи до зброї. Таким чином військова революція проти Перона загрозувала перетворитися в громадянську війну, яку однак, перерішила в користь народу вимушена резигнація Перона.

Очевидно, що до подій в Аргентині поставився з великою увагою весь світ, зокрема країни Західної півкулі. Саме в цій реакції та в коментарях на аргентинські події вражає дещо таке, що заслуговує на окрему увагу. Американська преса і взагалі американська публічна опінія не приховувала своїх симпатій до повстанців, і висловлювала надії, що вони здобудуть перемогу. Деякі коментатори покликалися навіть на Декларцію Незалежності і з'ясоване в ній не тільки право, але й обов'язок повстати і боротися проти узурпаторства та обмеження волі. З цим кожна волелюбна людина згідна. І саме ця пригадка є дуже милозвучна і побажана в теперішній „співіснвальний“ каюфонії. Перон бо, із своїми диктаторськими амбіціями та практично, був немовлятиною у порівнянні з Кремлем, з яким вільний світ хоче „співіснувати“.

С це й інший проблиск надії в реакції американської публічної опінії на події в Аргентині. „Нью Йорк Таймс“, наприклад, докоряв Департаментові за дотеперішню „політику співіснування“ супроти режиму президента Перона. Напрошувється запит: а як там відносно „співіснування“ з Кремлем? Якщо революція в Аргентині дасть практичну відповідь на цей запит, вона матиме подвійну користь.

ОБ'ЄДНАНІ НАЦІЇ І „ДУХ ЖЕНЕВИ“

Генеральна Асамблея, що зібралася у вівторок 20 ц. м. в складному палаці Об'єднаних Націй в Нью Йорку, має нібито започаткувати „нову еру“ в міжнародних відносинах, чи — вірніше — або закріпити ту „нову еру“, яка наставала від останньої Женевської конференції „на вершинах“, або завернути до часу холодної війни. Цікаво, що, прив'язуючи таке велике значення до цієї 20-ї з черги Генеральної Асамблеї 60-ти членів Об'єднаних Націй, політичні пророки відразу застерігаються, що ані Генеральна Асамблея, ані її комісії, чи й Рада Безпечки, мабуть, не приймуть в найближчих тижнях-місяцях ніяких таких поважних рішень, які стали б межовими столпами на шляху історії. Роль Генеральної Асамблеї куди скромніша: стати тереном, на якому Молотов виголосить знову велику промову, яка нібито має висвітлити світові нові позиції Москви в двох найважливіших міжнародних справах: об'єднання Німеччини й розроблення. Однак, знову такі всі найцінніші американські публіцистичні одностайні в тому, що Молотов не скаже нічого такого, чого не могли б вже тепер докладно передбачити і замість нього сказати собі західні державні діячі: у справі Німеччини — совєтська політика чітко визначена останніми московськими конференціями з Аденauerом і — зараз же після його виступу — з Ульбрихтом, а у справі розроблення будувати продовжуватися давні крутість Вишинського, Малакі чи Собольова.

Теперішня Генеральна Асамблея, як і кожна попередня, починається під знаком підкреслювання значення Об'єднаних Націй, як інструменту миру. Сприячаться для скріплення авторитету цієї установи сотні й тисячі статей, бо з кожним щоденним у цілому світі прив'язує Об'єднаним Націям статтю з нагоди цих їх нових загальних зборів. Святочна атмосфера, традиційно 10-ти років освячений церемоніальний величезний формальний денний порядок з 57 токів плюс 11 на „додатковий лист“, вибір нового президента, його промова й промови більшості делегатів, чільних державних діячів кількох держав, усе це ніби потверджує велике значення цієї міжнародної над-організації. Але все це такі тільки фасади, тільки зовнішня політура, тільки видвищені для широкої міжнародної вулиці. Всі ці церемонії, формальності й усе те красномовство потрібні в трикошних післявоєнних роках для перекозання людства, що 60 держав світу дають, щоб був збережений мир і живлять для цієї найвищої цілі всіх можливих заходів. Поза тим формальним маніфестуванням Об'єднаних Націй, як наймогутнішого інструменту миру, насправді роль Об'єднаних Націй ні трохи не підніслася понад ролі Ліги Націй з часу між двома світовими війнами.

Це скромна роль будинку, до якого з цілого світу з'їздять державні мужи й виголошують в ньому промови, при чому більшість з них свідомо змагають до того, щоб практичні рішення в прері-

них конкретних справах при-

ймати власне не на терені Об'єднаних Націй, а поза тим тереном, у переговорах між лише безпосередньо заінтересованими державами. Це стосується і двох згаданих теперішніх міжнародних справ: об'єднання Німеччини й справи розроблення. У справі Німеччини досі, переговори велися завжди між 4-ма великими державами, як воєнними альянтами, як своїми нерозв'язними поставками спершу поділили Німеччину, а тепер мають її об'єднати. Відомо, що це завдання досі не здійснене виключно через планову й свідому політику Москви, яка не має ніякого інтересу позбутися такого могутнього політичного, стратегічного й економічного ауту, як перебування над річкою Шпрее в самому центрі Середньої Європи. Але останні московські дипломатичні ходи з Аденauerом і Ульбрихтом вказали ясно на нову тенденцію Москви: вилеїти Об'єднання Німеччини й розроблення. Однак, знову такі всі найцінніші американські публіцистичні одностайні в тому, що Молотов не скаже нічого такого, чого не могли б вже тепер докладно передбачити і замість нього сказати собі західні державні діячі: у справі Німеччини — совєтська політика чітко визначена останніми московськими конференціями з Аденauerом і — зараз же після його виступу — з Ульбрихтом, а у справі розроблення будувати продовжуватися давні крутість Вишинського, Малакі чи Собольова.

Теперішня Генеральна Асамблея, як і кожна попередня, починається під знаком підкреслювання значення Об'єднаних Націй, як інструменту миру. Сприячаться для скріплення авторитету цієї установи сотні й тисячі статей, бо з кожним щоденним у цілому світі прив'язує Об'єднаним Націям статтю з нагоди цих їх нових загальних зборів. Святочна атмосфера, традиційно 10-ти років освячений церемоніальний величезний формальний денний порядок з 57 токів плюс 11 на „додатковий лист“, вибір нового президента, його промова й промови більшості делегатів, чільних державних діячів кількох держав, усе це ніби потверджує велике значення цієї міжнародної над-організації. Але все це такі тільки фасади, тільки зовнішня політура, тільки видвищені для широкої міжнародної вулиці. Всі ці церемонії, формальності й усе те красномовство потрібні в трикошних післявоєнних роках для перекозання людства, що 60 держав світу дають, щоб був збережений мир і живлять для цієї найвищої цілі всіх можливих заходів. Поза тим формальним маніфестуванням Об'єднаних Націй, як наймогутнішого інструменту миру, насправді роль Об'єднаних Націй ні трохи не підніслася понад ролі Ліги Націй з часу між двома світовими війнами.

Це скромна роль будинку, до якого з цілого світу з'їздять державні мужи й виголошують в ньому промови, при чому більшість з них свідомо змагають до того, щоб практичні рішення в прері-

БУЛГАНІН ВИМАГАЄ ПРИМУСОВОЇ РЕПАТРИАЦІЇ

Ще не минуло й трьох місяців від часу, коли над українськими емігрантами в Австрії застав бою загрозливо 16-й параграф проєктованого договору, більшовиків з австрійським урядом в справі призначення Австрії суверенітету, як Москва знову проєктувала свої криваві пазури до людей, які втекли з-під її влади, щоб поборювати її у вільному світі. 16-й параграф, який давав можливість совєтським людоловам хапати своїх жертв, як то було в роках репатріації — до совєтсько-австрійського договору не ввійшов, але не зати, в якій інтерпретації представлений він буде в порозумінні між Федеративною Республікою Німеччини і Совєтським Союзом в справі обміну амбасадорами.

Переговори Аденauerа з Крестівським відносно захисників. Здається, ніхто в світі не сподівався від них великих рішень, хоч усе свідчить, що вони прислухався до них з великою увагою. Не хотів Аденauer іхати до Москви, не має сумніву, як й Москва не горіла бажанням бачити його у себе. Ця зустріч була власне камінем, формальністю, яку треба було відбутися для того, щоб Аденauer мав спокійну совість, що нагоди він використав, а Хрущов і Булганін, що раз засиділи перед світом свою „добру волю“ до „співіснування“.

У своїх вимогах до Москви Аденauer поставив на першому місці — поворот тих десяти тисяч німців, яких досі тримали більшовики у своїх концтаборах. Це природно, що голова держави дбає про долю своїх громадян. Вислухавши цю вимогу, Хрущов удав глибоке обурення. Як то — вернути воєнних злочинців? Совєтський уряд, — сказав він, — вернув уже всіх воєноположених до їхніх родин, але люди, які вчинили найбільші злочини проти совєтських народів, мусять гріхи відпокутувати.

Ця заява Хрущова — звичайна висновок розроблення у практиці, оптимістичний заява Гарольда Стассена, який з урядом має займатися цією справою, не знаходячи ніякого поважного відгуку у фахових статтях військових референтів на сторінках американських і англійських журналів.

Будуть виголошені знову численні промови з цікавими кращими мовними зворотами. Будуть взаємні обвинувачення і заперечення у взаємному довірі. Може будуть навіть короткі тривалі „сенсації“ фореверкових заяв. Над усім нарадами пануватиме „дух Женев“ в розумінні авіальних форм і куртуазно-заокруглених рухів. Але не треба бути ані великим прозорком, ані запереченням песимізму, щоб знати наперед, що ця нова сесія Генеральної Асамблеї, як і де-в'ять попередніх, не принесе світові тривалого миру, бо приєздить його не вслі. Вона має мас сили „миро“ злікувати більшовицький режим та московський імперіалізм, єдині причини світового неспокою.

Отак обертають справу Крестівський альянці. „Перемисленням“ які, згідно з усіма совєтськими кримінальними кодексами, є найбільшими злочинцями (статті кодексу про „зраду батьківщини“, „співпрацю з ворогом“, „дезертирство“, втечу поза кордонів СССР“) і заслуговують за кожну з перелічених гріхів на найпотішшу кару — раптом стають людьми, насильно відірваними від батьківщини, нещасливими, яких совєтський високоумані (Закінчення на стор. 3-й)

ВІДОГІН СВЯТКУВАНЬ 1000 РІЧЧЯ ХРИСТІАНСЬКОЇ УКРАЇНИ

Святкування 1000-річчя Християнської України, започатковані для 5 вересня ц. р. у Стенфордському Епископальному Університеті в Стенфорді, Каліфорнії, є найбільшій і найширший для Української Церкви в Україні Народу відгук серед провідних кіл Католицької Церкви у ЗДА й у світі. Надіслані з приводу святкування цього 1000-річчя привіттів від церковних ієрархів свідчать про глибоке знання і розуміння історії і національних амагань України з боку католицького світу. З його погляду це святкування треба вважати незначайно позитивним для загальної української справи і для її пропаганди у світі.

На руки Епископа Української Католицької Церкви у ЗДА Архископа Кир Константина Богачевського і єпископа Кир Амвросія Сенишина, крім привіттів від Святого Отця і Конгрегації Святої Церкви у Ватикані, прийшли від українських ієрархів, наслідно це кількадесят привіттів від кардиналів, архископів і єпископів ЗДА й інших країн.

Кардинал Ф. Спелман, Архископ Нью Йорку, висловив у своїм привітті побажання, щоб така свобода віри, як і мають католики у ЗДА, — була доступна для всіх народів у всьому світі.

„Україням на землі, де вони страждають і вмирають за свою віру, передаю послання надії. Ніколи не піддавайся злові, ані не примирюйся із невинними правди. Як в Йоса Христа: слава Воскресіння прийшла після мук і терпіння розп'яття, так і тепер прийде настане день у добрий Вожий час, коли Ваш терпіння вінок переміниться у вінок слави!“ — пише Рачард Кушніг, архископ Сходу.

„Коли ми думали Всеми Господи за дари, якими Він нас наділяв — пише кардинал Семюел Стріч, архископ Штатами, — нам не вільно забувати, що ці дари ми одержали, щонайменше у великій мірі, як Боже відношення на молитви наших страждальних братів в Україні. Церква завжди мусить мати Голгофу, а з Голгофи наставляє Великий Неділі!“

„Разом з моїми привітаннями — запевняє Джон О'Гарра, архископ Філадельфії — буду молитися, щоб Господь допоміг переослаблювати вірні і гріхні проби і відродити час їхніх страждань. Хай Христос панує в терпінні терпелих і хай приспіватимуть йому їх анзволання.“

„Не може бути більш великого свідчення хоробрості стійкості у вірі Вашого улюбленого народу, як доказ його вірності Христові і Його Намісникові на землі, не тільки тут у ЗДА, але передусім в Україні, де український народ все це терпить і знає жорстоких переслідувань“ — стверджує архископ Балтимору Фрейс Ф. Кюф.

Архископ Портленду в Орегоні, Едвард Д. Говард апелює, що український народ „з Вожою ласкою і да-

лі береже Віру, яку св. Ольга прийняла 1000 років тому“.

Дай Боже — заявляє Алберт Дж. Масер, архископ Милвокі, — щоб наша молитва подана допомогла полешити в Вожому доброму часі кінець неродовим переслідуванням на українській землі.“

„Це буде великим привіллям — підтресла Томас І. Маллов, єпископ Брукліну, — висловити молитовну надію, що через велику ласку і милосердя нашого Господа і Спасителя українське духовенство і народ у всьому світі зможуть скоріше ласки і спроби молитися Богові та очистити їхні душі в мирі і певності їхнього вільного очіщення і спасіння.“

Шірмами і гарними словами висловив своє привітання крайовий Директор Товариства Пропалади Віри і відомих католицьких публіцистів єпископ Фултон Піл: „Українському народові в його довгій історії припала доля дошесті слави: проголошення Віри по всій країні, поки не стала його велика П'ятниця, прийшла від українських ієрархів, наслідно це кількадесят привіттів від кардиналів, архископів і єпископів ЗДА й інших країн.“

Такі і подібні привітти надіслали ще: архископ Діттройта Едвард Муї, архископ Лос Анджелесу Дж. Фрейс Мейбейн, архископ Сан-Франциско Ф. Берн, архископ С. Луїс Джозеф Е. Рітцер, архископ Сінгаїт Карл Дж. Олтер, архископ Вашингтону Патрік О'Бойл, архископ Сан-Франциско Джон Мінті, архископ Гартфорду — Дж. О'Брайєн, єпископ Толіда Джордж Дж. Рерінг, єпископ — помічник Клівленду Джон Крол, єпископ Трен-тону, Джордж В. Ар, титулярний єпископ, ректор Католицького Університету Америки Брас Дж. Мендентегар, єпископ Гаррисбургу — Дж. Лія, єпископ Пітсбургу Дж. Ф. Дірен, єпископ Рочестера Джон Райт, єпископ Алтуні Р. Т.-Гілфорд, єпископ Вестфолла Джозеф А. Берк, єпископ Коломбоє Майк Дж. Ріді, єпископ Скремтону Джером Д. Ганен та багато інших.

ВІЗНІЗКА, ЗАМІРІНА...
 Візнізка, замірина, струнка,
 З візнізкою могом тугими
 Шодня у згадці виника.

Пі словами дорогими
 Могом туги,
 Мені настрій
 Тоді дитяча юнацька весня.

А хто вона?
 Скажу вам чесно:
 Не знаю — хто, і як її...
 Це, мабуть, молодість моя.

ПІЛ. ВОРОНЬКО

Ст. Самійленко

ДНІ СЛАВИ

(25)

Приїжджай до полк. Дяченка і розповідаю йому про свою „амністію“ для приречених до купання в Бузі, а полк. Дяченко похвалив мене, що добре зробив, бо то хоч „стерво“, але українська кров. Спочатку він був погарячався, а потім і сам жалував, що присуд був загострілий.

Приїхав я до призначеного мені мешкання. Помився, поїв та ліг спочити. Пробудившись, вийшов до кухні, і в кухні стоїть повна ковш: з маслом, сиром, яйцями, ковбасами... Запитую джурі, що це має означати, чи не збираються люди аж тепер паски святити, а він відповів, що це подарунок для мене від хлопців, яких я звільнив від купелі в Бузі.

По другій стороні річки Буга, навпроти міста Вознесенська, на полі, розтаборилися майже усі відділи Української Армії, що брали участь в Зимовому поході.

Ситуація критична: з усіх сторін підходять переважачі сили більшовиків, з одного боку річка Буг, з другого місто Вознесенськ, а в ньому сильна більшовицька залога. У нас — по 10 набойв на рушницю, по 100 набойв на кулемет і по 3 набойв на гармату.

Або загинути, або здобути місто Вознесенськ, де за інформаціями розвідки, більшовики мають величезні запаси набойв!

Під вечір стягнуто до берега річки біля нашого розташування всі поводи та човни, які лише є поблизу. Вночі, під сильним натиском ворога, переправляємося на другий бе-

рег, з запеклим босм врясуємось в місто і вганяємо з нього ворога.

Не дивлячись на втому і голод, а дехто і на рани, всі спішно до складів з набоями та набирався їх, що скільки може. Це одиниць наш рятуюнок.

Після перемоги над більшовиками в Вознесенську, Українська Армія повертас на захід, зі здобутими великими запасами бойових матеріалів.

По дорозі зустрічаємо багато частин Галицької Армії, які розташовані в цьому районі. Знесилені тифом, зв'язані умовою з більшовиками, викидали вони на „краще завтра“.

В одному селі, 25 вересня на захід від міста Вознесенська, прибули до Кінного Чорних Запорозьких Полку батарея Галицької Армії сот. Лазора. Козаки цієї батареї — чудові гарматники, командир її, соти. Лазор — неперевершений фавіець-гарматник, коні — чудові. Батерія, як лялька!

Сотник Лазор зі своєю батерією діля долю і долю чорношляхчів від часу приєднання до полку аж до часу інтерв'ювання поляками, в листопаді 1920 року. Була випадки, і то досить часті, що під час атаки полку на вороба сотник Лазор сам був у лаві атакуючих, а його батерія не відступала від лави і біла ворога „прямою наводкою“. Коли воляки, жартуючи, питали сотника Лазора, чи він не міг би йти зі своєю батерією під час атаки спереду лави, то він, жартуючи, відповідав, що нема дурних, бо у нього тільки один штани і ті більшовики могли б з нього зняти, а чого доброго і голову відрубати. Але ані він, ані його хлопці про ту „голову“ не дбали і ніколи від полку не відставали. З тією батерією приєднався був до полку теж й один ветеринарний лікар, якого прізвисько не пам'ятаю.

Прямуючи на захід, Українська Армія уже мала відомості, що ті частини Української Армії, які не пішли в Зимовий похід, перерганізувалися в Польщі та діставши бойовий вряда провадили фронтую війну з більшовиками.

Саме на з'єднання з тими фронтуючими частинами Української Армії примували війська Зимового походу.

Все частіші бої з більшовиками, бо що ближче до фронту — більшовиків було більше.

В перших днях травня 1920 р. ми вже чули стріли гармат на фронті. Армія Зимового походу скупчалася, знес час готова до бою і без відпочинку прямувала на захід, щоб якнайкорше врятуватися з кільця більшовиків, які кидали сильні бойові частини зі свого фронту і з замілля проти нас.

Дня 4 травня 1920 р. армія Зимового походу підійшла до більшовицького фронту, провадючи на всі боки запеклі бої: табори посередній, навколо ніхота, а на крилах ніхота.

Дня 5 травня бій з ворогом без перерви день і ніч. Ворог шалів і за всяку ціну не хотів дати нам прорватися через його фронт, а хоче нас аніжати. Козаки армії Зимового походу здавали собі справу, яка доля їх чекала б, коли б не пощастило прорвати фронт, тому билася запекло і завдавала ворогові жахливих ударів.

Дня 6 травня більшовицький фронт був прорваний і в районі містечка М'яснівка ми з'єдналися з нашими фронтуючими частинами.

Був п'ятничний вечір, а тому чорношляхчики і ще деякі інші частини стали розташовуватися в містечку М'яснівка. Воляки падають з ніг з перетомом, коні лежать доволу, без корму і перетомом, бо ж бій тривав без перерви кілька днів і ночей. Але більшовики і тут же не хотять нам дати спокою. Відкривають на містечку гурганний гарматний вогонь і немає нам відпочинку; знову бій!

З'єднання з Дієвою Армією

Над ранком 7 травня, відбивши більшовиків, розташовуємось в селі Верба. Тут уже справний відпочинок: фронт, який нас беронить, є запілля, якого ми не маємо майже пів року!

Успішні дії Зимового походу треба заважувати перед-

усім командиром армії генералові Михайлові Омеляновичеві-Павленку.

Як жива стоїть у мене перед очима постать генерала: в сирку, без відзнак, завжди на коні, з рукою на перенізці (одна його рука була безладна через поранення), нестримний, завжди перший в небезпеці. День і ніч одна думка у нього: якнайкраще виконати йослажене на нього завдання.

Бувало, під час Зимового походу, частини розташовано по селах. До села, де ночує „Дедушка“ (як усі називали генерала) 2-3 версти. Нарав, вночі, приїжджав збіжковий від „Дедушки“ з наказом: командир полку, негайно до нього!

Чоловік втомлений переходом або боем, спати хочеться, а іхати треба, бо наказ. Приходилося і мені не раз бути в такій ситуації і заступати командира полку.

Приїжджав командир полка до нього, а він, хоч теж втомлений, не спить. Сидить над картою. Сідають всі, обговорюють ситуацію не раз і до ранку, а там знову в похід. Коли він спав — Бог його знає! А він, було, каже: — Хто ж, краще „освітлити“ місцевість, як не командир полку за той час, поки до мене приїде? То я і певний, що чергою знаєш не наостаток.

А не раз траплялося і випадки: над ранком приходило до села перетомлені, перемерзли, що й не сказати. Розсідали коней і їздили до хат, щоб хоч трохи погрітись, а тут нараз стріляють на городі за хатами. Вилітає на подвір'я, а більшовики уже коло хлівів. Кидало сідо на коня, та на ходу підпорожую, а сісто на коня не можу, бо так змерз, що ноги до стирмена піднести не можу. Піскохата, упав живим на сідо та так і гальопую. А тут назустріч, з особистою охороною і „Дедушка“. — Уже розгрієшся, — каже, — то збери козаків та мерщій до бою, а я з моїми хлопцями покину більшовицький привидеру. — І таких випадків не зчисляти. Траплялися майже щодня. А під Вознесенськом!..

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

Американці знайшли з свого практичного підходу до всіх справ. Це відноситься і до економіки. Економіка-теорія, який має за собою боді коротку практичну в якій підприємстві або урядовому установі, спеціалізація ця в академічних кругах, зокрема в ролі викладача. Ти економісти, які просто з вищою школою ліній йдуть на академічну кар'єру викладача та науковця, шукають кожної нагоди, щоб безпосередньо пригледіти господарській практиці та сконфронтувати теорію з реальністю.

Таку нагоду, між іншими, знайшли цього літа 50 університетських професорів, що одержали спеціальні наукові стипендії, які розділили та якіми завідувала Клівлендська Політехніка. (Технологічний Інститут Кейса), а фінансувала „Ріпаблїк Сіті Корпорейшн“, один з „Трьох Гігантів“ сталевих індустри в цій країні. Шеститижнева програма мала на меті запознати економістів-теоретиків з господарською практикою і ввести їх у безпосередній контакт з практичними господарниками.

Конкурс на стипендії був досить ригорозний, і з-поміж понад 200 кандидатів обрано тільки 50, до яких належав і автор цього репортажу. Стипендія включала в себе покриття кошту подорожі до Клівленду і назад (деякі стипендіанти приїхали аж з Тенесі; Флориди, тощо), повне утримання впродовж шість тижнів, кошту поїздки до різних підприємств у Клівленді і околиці (Акрон, Мексфілд, тощо) та кошту різних товариських імпрез і культурних розваг (бенкетів в готелях, прогулянок по озерах, театри, кіно, спортивні ігрища, відвідини визначних громадян і т. п.). Головні кошти програми, що їх покривала „Ріпаблїк Сіті“, становили кошту \$50,000. Крім цього, інші підприємства, які брали участь в програмі, мали кошту \$15,000 кошту. Разом на одного стипендіанта припадало понад \$1,000 — апрома відносно „коштовна“, яка, однак, згідно з заявами представників дотичних корпорацій, оплалася ім знань в моральному сенсі.

Основним заняттям стипендіантів було відвідування різних роду підприємств, а першу чергу „Ріпаблїк Сіті“, господаря програми та фундатора стипендій. З інших важливіших фірм слід відітати такі: залізнична компанія, електричні, рафінерія, Вестінгауз в Менсфілді, три машинних заводи, керамічна фабрика, гумові заводи Гудрича та молочарня в Акроні, Федеральний Резервний Банк, комерційний банк, біржово-маклерська фірма та рекламна фірма. Відвідини фірми, які не раз тривали цілий день, складались з двох частин: оглядання про-

дукційного процесу та дискусій в економічних проблемах підприємства. Вже сама технологія продукційного процесу, як, наприклад, грандіозний процес виготовлення чауну та сталі чи масова продукція на автоматичному конвеєрі мали до прання чи гумових опон — захоплювали глядачів. Та найцікавішими, очевидно, були дискусії в сесії, які іноді тривали годинами. Вже на самому початку програми, на привітальному прийнятті, президент „Ріпаблїк Сіті“, як господар, заявив, що він і інші фірми, які беруть участь в програмі, аргументовано на всі можливі запити з нашої сторони і готові відповісти на них щиро і одкровенно. З цієї пропозиції ставили всілякі, навіть несприятелі, питання ми радо скористали, що великою мірою спричинилося до незвичайно цікавих дискусій. Між іншим не пощадили ми й самого господаря програми, залучуючи його, як він оправдав свою таку високу плату.

Значтньо ми передавали свої питання на письмі за кілька днів перед відвідуванням, щоб управа підприємства мала час підготувати відповіді. Але було чимало й спонтанних питань та відповідей. Більші фірми мобілізували іноді по 30, 40, а то й 50 експертів, виключно з президентом, віце-президентами та іншими високими урядовцями, які короткими доповідями, ллюстрованими фільмами, діаграмами та таблицями та безпосередніми коментарями на наші запити інформували нас про справи. Такі сесії, які відбувались в призначених для цього залах у самому підприємстві або часто в готелях, переплітались перервами на обіди та коктейлі. Часто представники даної фірми бажали почути нашу думку на ту чи іншу проблему. З кожних таких відвідів виносили ми з собою масу літератури, яка утримувалася та доповнювала сказане на сесіях. Як рекомендацію, переслали ми кожній фірмі зає з наших відвідів із критичною аналізою самої програми відвідів та економічних проблем даного підприємства.

Учасники програми погоджувались в тому, що ми мали діло з справді кваліфікованими людьми, які стоять на висоті свого завдання, знають, про що говорять і вміють говорити. Ми мали нагоду бачити наглядно „американський геній підприємства“ в дії, геній, якому Америка завдячує так багато. Природна куртуазія, ширість, одвертість, готовість вислухати протиліжні погляди — оце прикмети, які характеризують наших господарів. Вони вказують на те, що суспільна філософія амеріканського „бізнесмена“ сьогодні в великій мірі відмінна від тої,

Відбувся Собор Українського Євангельського Об'єднання

Цьогорічний Собор Українського Євангельського Об'єднання Північної Америки відбувся в дні 3-5 вересня в р. в Дітроїті за запрошенням Українського Євангельського Реформованої Церкви в цьому місті.

На Собор прибули делегати й гості, проповідники й сестри члени, з Канади і ЗДА, між ними загально відомий суперінтендент Українського Євангельського Реформованої Церкви в Україні — Василь Кузів, який тепер є пастором Української Пресвітеріальної Церкви в Ньюарку. Предсідником Собору був обраний паст. Л. Бучак з Гемілтона, Канада, а секретарем — редактор „Канадійського Райну“, паст. І. Ковалевич. Собор ухвалив вислати привітання президенту Д. Айзенгаєрові, де просять його і американський уряд, мати на увазі в своїй міжнародній політиці, що український народ укримлений і прагне до вільного й незалежного життя, та президенту УНР в екзилі — д-рові С. Витанькому з побажанням, щоб Бог допоміг йому на шляху до об'єднання всієї української еміграції для здійснення заповітих їй українського народу.

В суботу, 3-го вересня, було обрано нову Управу Українського Євангельського Об'єднання, до якої, між іншими, обрано суперінтендента — Василя Кузєва, головою; проф. Михайла Леваченко з Дітроїту, заступником на ЗДА, а паст. Івана Ковалевича з Вінніпегу заступником голови на Канаду. Пастора Володимира Воробського з Дітроїту обрано виконавчим секретарем, а доб. Івана Пєтрачука з Дітроїту — скарбником.

В суботу, 3-го вересня, було обрано нову Управу Українського Євангельського Об'єднання, до якої, між іншими, обрано суперінтендента — Василя Кузєва, головою; проф. Михайла Леваченко з Дітроїту, заступником на ЗДА, а паст. Івана Ковалевича з Вінніпегу заступником голови на Канаду. Пастора Володимира Воробського з Дітроїту обрано виконавчим секретарем, а доб. Івана Пєтрачука з Дітроїту — скарбником.

БУЛГАНІН ВИМАГАЄ ПРИМУСОВОЇ РЕПАТРИАЦІЇ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

кий уряд вважає за свій обов'язок взяти під оборону проти всіх їх поневолювачів. І тому більшовики, як передумову до налагодження взаємин із Західною Німеччиною, пропонують обміняти за німецьких високим військовим старшином і гестапівців своїх власних „ворогів народу“, щоб потім жорстоко з ними розправитися...

Досі на теми репатриції писала тільки берлінська газетка „За возвращение в родину“, що її видає того ж ім'є немовби то приватний комітет Михайлова. Тепер у цій справі слово забрав совєтський прем'єр-міністр, один з членів „Коллегії диктаторів“. Це свідчить про те, яку величезну вагу прив'язує Москва навіть до тої малої частинки національної еміграції, що залишилася досі в Німеччині. Це свідчить про те, як дошкульне їй протикомуністична діяльність еміграції у вільному світі.

Кожний новий день коєкзистенції приносить нові дива. Отож, „оформлюючи юридично“ заяву Вулганіна, совєтський уряд — як повідомляє з Москви 18 вересня кореспондент „Нью Йорк Таймсу“ — вирішив зробити те, що з його наказу зробили вже уряди Болгарії і Чехословаччини, а саме піти на трюк з „переміщених осіб“, з тактичних мотивів не називається їхнім власним ім'ям. Як подає згаданий кореспондент, „Президія Верховного Совету СССР проголосила широку амністію, яка стосується всіх тих, що так чи інакше співпрацювали з німцями під час останньої війни. Вони можуть бути стосовані і супроти тих, хто брав участь в антисовєтських „злочинах“ і хто, вернувшись до СССР „визнає свою вину“. Так же само обіцяє Москва амнестиувати всіх тих, що після війни належали до антисовєтських організацій. І вкінці найбільш „потішаче“ для політичних емігрантів: „Ті, що були спричинниками особливо важких злочинів, будуть засуджені найбільше на 5 ро-

3-ТЗД УЧИТЕЛІВ УМІ В НЬО ЙОРКУ

В неділю, дня 28 серпня 1955 р. в залі Літературно-Мистецького Клубу в Нью Йорку відбувся 3-ТЗД учителів централі та відділів Українського Музичного Інституту. Участь у 3-ТЗД взяли: дотеперішній Дирекція Централі УМІ в Нью Йорку, Р. Савицький (директор), М. Вайлова (заст. директора), І. Соєвський (секретар), І. Недільський (скарбник); Учителів Збір з Нью Йорку: В. Басік, А. Бучицький, Л. Гумєний, О. Добровольська, Г. Мірошніченко, І. Приймєва, М. Фомєнко, В. Цісюк, С. Чепальська, К. Чічка-Андрієнко, представники філії УМІ з Філадельфії: Н. Недільська - Слободян, Ю. Оранський, В. Перфецький, І. Чума; з Ньюарку: Т. Богданська, І. Залць, Г. Клим та д-р Л. Голінатий (секретар філії — як гості); з Пассейку: О. Чипак; з Джерзі Сіті: М. Дзядиш; з Клівленду: Г. Витанько; з Лорей: Д. Микита; з Трентон: Я. Лабка; з Вінніпегу: І. Честер; Я. Кобрич, А. Огородник; з Балтімор: Л. Шап'ак та з Гарфурда: Ю. Ціберський. Через технічні перешкоди на 3-ТЗД не були заступили представники філії з Елізабет та з Водало.

Праця УМІ вступила в організаційний етап своєї діяльності — так заявив дир. Р. Савицький у своїй доповіді на 3-ТЗД. Висловивши, що в центральній УМІ згуртувати сотні української дітвори, здобути собі домір'я в батьків та поширити свою педагогічну діяльність поза межі централі, створюючи цілу низку відділів. Найважчим доказом росту УМІ — це щораз то більше число влізів до школи; діти з учнів приходять з інших шкіл, а деякі єдиномісля з УМІ, покидаючи приватні лекції, позбавляючи власності записки. В цій ентузіазмі філії з централі в Нью Йорку, УМІ зуміє створити тривалі основи цієї музично-виховної установи на терені ЗДА, що продовжує славну традицію львівського Музичного Інституту ім. М. Лисенка.

3-ТЗД учителів УМІ, на якому були присутні фахівці усіх предметів навчання, обговорювали в окремих комісіях і на пленумі низку педагогічних та організаційних проблем та ухвалили ряд постановок. Висловити пропозиції всім батькам учнів УМІ за зручності дошкільної і важливості праці Інституту над українською молоддю і за масову піддержку акції УМІ в централі і в усіх відділах.

Висловити подяку Ватківським, які вносивши в УМІ, на якому були присутні фахівці усіх предметів навчання, обговорювали в окремих комісіях і на пленумі низку педагогічних та організаційних проблем та ухвалили ряд постановок. Висловити пропозиції всім батькам учнів УМІ за зручності дошкільної і важливості праці Інституту над українською молоддю і за масову піддержку акції УМІ в централі і в усіх відділах.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(За совєтською пресою і радіом)

75-РІЧЧЯ КАРТИННОЇ ГАЛЕРІЇ І АЙВАЗОВСЬКОГО

31-го липня минуло 75 років від часу заснування в Теодосії (Крим) картинної галерії І. Айвазовського. Почаєм цій галерії поклав сам мистецький, відкривши тут „Загалу художню майстерню“, де могли б працювати всі, хто мав хист до образотворчого мистецтва. Щоб зробити малюнки твори доступними для загального огляду, Айвазовський побудував у 1880 році окреме приміщення, і то ж року відкрив галерію. Це була одна з перших постійних виставок в Україні. Айвазовський заповів у повну власність Теодосії всі свої образи, що були в галерії на день його смерті. Тепер у цій галерії зібрано понад 400 праць видатного мистецтва, що присвятив себе Чорному морю. На початку другої світової війни всі образи Айвазовського більшовики вивезли були на Сибір.

В. С-ко

40,000 АГІТАТОРІВ І ПРОПАГАНДИСТІВ У КИВІ

„Радянська Україна“ з 4 серпня подає: „40,000 агітаторів і пропагандистів столять в Україні роз'яснюють трудящим рішенням ленінського пленуму Центрального Комітету партії. Під час бесід і лекцій у цехах підприємств, в науково-дослідних закладах, на будовах, у приватних приміщеннях вони розповідають про грандіозні завдання, поставлені партією перед трудящими в справі дальшого розвитку промисловості“. Рішення останнього пленуму компартії вимагають від населення, що більших зусиль та ще більших жертв при низькому життєвому стандарті, і в Москві розуміють, що без десятків тисяч агітаторів, секетів та інших наганячів усі ці рішення залишаться на папері.

НА ДОПОМОГУ ПОВІДНЯМ УКРАЇНЦІМ

Список ч. 6

У відповідь на запит Екзекутивного Комітету УНО у справі повстання на допомогу повстанцям - українцям, відгукуються такі громадяни:

Бр. св. Арх. Михайла	\$15
Шмагла Дмитро	10
У. А. Кіш, Болтімор	10
Віда 320 УНО	10
Карий Василь	5.25
Віктор Перелєтний	5
Неділько Г.	5
Кабутка Ф.	5
Степан Петро	5
О. М. Пригудак	5
Володимира	5
Бурей А.	5
Бр. св. М. В. 215 УНО	5
Писаренко Д.	5
Кулагич Кароль	5
Панасюк Семен	5
Сидига Василь	5
Сидига Михайло	5
Слобода Гриць	5
Слободинський Федір	5
Яковчук В.	3
Д-р Р. Барановський	3
Тарадайча Антін	3
Коричак Стефан	3
Кругляк Андрій	3
Малик Данило	3
Д-р Василь Паддєв	3
Тренчинський М.	3
Стефан Василь	3
Марюк Іван	2
Малко І.	2
Семєнко Я.	2
Ворєс Роман	2
Колодуб С.	2
Калабуз Павло	2
Д-р Падір	2
Захарчук Теодор	1
Шкурта Г.	1
Мельничук Ю.	1
Васарб А.	1
Салій В.	1
Богунський Антін	1
Савицький	1
Лема Василь	1
Луна Валер	1
Хомя Андрій	0.50
Хомя Магдалина	0.25

Разом	\$ 174.00
Разом донос	\$1485.50
Разом донос	\$1659.50

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Філадельфія, Па.

Міжнародний Фестиваль

В листопаді ц.р. у Філадельфії має відбутись Міжнародний Фестиваль. До участі запрошено українську групу. Організується він впливовими американськими чинниками і має велике пропагандистське значення. Заходами філії УНКА у Філадельфії створено підготовчий комітет, до якого входять представники різних організацій. Цей комітет, під головуванням інж. Харамбури, рішив не відставати від інших двадцяти національностей, що беруть участь у Фестивалі, і гідно підготуватись з українськими мистецтвими виступами. Складено програму щодо виступів, але наближається час, коли треба буде скласти асиста, яку пливуть влаштувати. Хочеться збудувати макет української хати і там розкласти наш чудовий вишиваний, різьбу, крашанки тощо. Але, о це саме, але, — де взяти гроші? Немає меценатів, щоб вони уможливили гідно репрезентувати українську націю на виставці, доводиться і це раз звернутися до жертвенності українського громадянства. Зейм організація у Філадельфії комітет розіслав прохання підтримки матеріально до великої справи. Пожертвувати з каси своєї організації 5-10 дол. таким чином збудувати макет хати, зробити виставку, домогти мистцям приїхати з ін-

ПОДЯКА

Опущаючи „Providence Hospital“ в Вашингтон, Д. К., почувався до милого обов'язку висловити прилюдно подяку: на лікарні шпиталі Д-р Стефанові ОРИШНИКОВІ за влучну діагностику, успішне переведення операції та незвичайно солідну опіку перед і по операції; — Асистентом при операції лікарня; — Сестрам Монахиям та Медсестрам за опіку і догляд в часі моєї недуги, як також — Прихильця та Знайомих, які або особисто були ласкаві відвідати мене, або писемно прислали слова розради. — Нехай Всевисшій винагородить Вам! а. Дмитро III У Л Б

Вашингтон, Д. К., м. вересня 1955 р.

ДО ВП. ГРОМАДЯН М. РАЧЕСТЕР, Н. П.

Курси Українських Національних Танків у РАЧЕСТЕРІ, Н. П.

під проводом п. І. ЗАВОЛОСЬКОГО

почалися дня 17-го вересня 1955 р.

НА КУРСІ ПРИЙМАЄТЬСЯ МОЛОДЬ ВІД 6 РОКІВ.

Лекції відбуваються в приміщенні Українського Народного Дому при 831 Джозеф Емєно кожної суботи від год. 1-ої до 4-ої.

Велич інформації подастись при написанні. БАТЬКІВСЬКИЙ КОМІТЕТ Курелі Українських Національних Танків

ЦІННИ ВИДАННЯ

Володимир Січинський

1) ЧУЖИНЦІ ПРО УКРАЇНУ — Вибір записів подорожей по Україні та інших писань чужинців про Україну за десять століть. — Ціна \$1.00

2) УКРАЇНСЬКИЙ ТРИЗУБ І ПРАПОР — ціна 1.00

Замовляти: „SVOBODA“, P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР „ДУМНА“ В НЬО ЙОРКУ НЕДІЛЯ, 25-го ВЕРЕСНЯ 1955

КОРАБЕЛЬНА ПРОГУЛЯНКА до WEST POINT

Від'їзд кораблем Peter Stuyvesant з причалу (пір) при W. 42nd St., в Нью Йорку, о год. 9:30 раном. Поворот 8-ма год. вечора. Дві оркестри — пп. В. БОСОГО і Л. ГУМЕННОГО. Передпродаж квитків в Арті, Еко, Сурмі та в членів хору „ДУМКА“

